

anomenada *Stacha*» figura en un document de 1513.⁵ En el segle XIV la senyora Vicenta Alberola viuda de Sastre de Estaca (*Estabacar*) va establir terres, i era propietària directa de gran part de Randa. En 1500 es va parcel·lar una part de la possessió.⁶

Ultra aquesta alqueria hi ha un bon nombre de noms *Estaca* a les Illes, entre ells el famós del Port de *s'Estaca*, i el no menys famós de l'alqueria *s'Estaca* on residia Catalina Homar, amistançada de l'Arxiduc d'Àustria; topònim que a penes existeix en el continent, però que almenys a Eivissa era ja anterior a la Conquesta, com sigui que *Axtacha* figura en *Memoriale Divisionis*.⁷ Es tracta del català comú *estaca* 'pal clavat', però el cas és que a Eivissa ja era mossàrab i també degueren ser-ho els de Mallorca. Ens preguntem si no hi ha un homònim. Són sempre indrets de la costa marina o bé fonts. Seria doncs el grec *astakós* 'cranc'? És improbable. Aquest mot grec ha passat al romànic només que en algun rar dialecte italià: Verona i Venècia, *asteze* (*REW*, 738). Però l'ample repertori d'accepcions secundàries que exposa l'article *estaca* del *DECat* dona molt de joc: remetem sobretot a III, 371a1-37.

ESTELL, veg. *Estellencs*

ESTELLENCES (nom de municipi i de vila, Mall. 15, f-11)

Documentat *Stellenchs* l'any 1234. L'aspecte del nom no exclou la possibilitat d'una etimologia d'origen català ni la d'un origen mossàrab; l'única cosa que es veu clara per l'aspecte és que no pot ésser aràbic; és cert que si la data de 1234 és exacta tota la versemblança és que sigui mossàrab i no català. Però és que de fet ja el trobem documentat en el *Rept.*, almenys en la seva versió aràbiga, amb les lletres aràbigues que transcrivim *'stly'n*, i que per tant s'interpreten fonèticament *ästilyän* (Busquets, 269.21, trad. 287); al mig d'un passatge on se citen tretze noms; encara que la major part de les identificacions que hi proposa Busquets (totes amb llocs pròxims a la costa NE de Mallorca) semblen molt discutibles, almenys hi ha segu-

5. «Butlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana» (BSAL) (Palma de Mallorca —), pp. 8 i 91.

6. Josep MASCARÓ PASSARIUS, *Corpus de toponímia de Mallorca*, 6 vols. (Palma de Mallorca, Gràfiques Miramar, 1962-1967), vol. II, p. 576.

7. Joan MARÍ CARDONA, *Illes Pitiüses*, vol I: *La conquesta catalana de 1235* (Inst. d'Estudis Eivissencs, 1976), p. 80.